

Futbol Antrenör Eğitim Programlarının Etkliliğine Yönelik Antrenör Deneyimlerinin İncelenmesi

Investigation of Coach Experiences on the Effectiveness of Coaching Education Programs

Araştırma Makalesi / Research Article

 Zeki TAŞ¹

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi /
SAKARYA

Sorumlu Yazar / Corresponding Author

Doç. Dr. Zeki Taş
zekitas@subu.edu.tr

Geliş Tarihi / Received : 19.04.2023

Kabul Tarihi / Accepted : 23.11.2023

Yayın Tarihi / Published : 31.01.2024

Etik Bilgilendirme / Ethical Statement

Bu araştırma, Sakarya Uygulamalı Bilimler
Üniversitesi Etik Kurulu'nun 29.04.2022
tarih ve 22 no'lu toplantı kararı ile etik
açıdan uygun bulunmuştur.

DOI: 10.53434/gbesbd.1285493

Öz

Bu çalışmada, futbol antrenör eğitim programlarının etkililiğine ilişkin antrenör deneyimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseninin kullanıldığı çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 2022 yılında Antalya'da Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) tarafından yürütülen Antrenör Eğitim Programları (AEP)'na kabul edilen gönüllü 20 futbol UEFA A antrenör adayı katılmıştır. Veriler, alan yazını ve pilot çalışmanın sonunda ulaşılan ve 5 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yüz yüze görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Veriler betimsel analiz tekniği çerçevesinde ve betimlemeye dayalı deneyimlerin ana temalara ayrılmasıyla özetlenerek yorumlanmıştır. Analiz sonuçlarına göre; çevrim içi toplantılara, seminer ve uygulama eğitimlerine, ölçme ve değerlendirme süreçlerine ve antrenör eğitim programının genel organizasyonuna yönelik antrenör deneyimlerinden oluşan bulgulara ulaşılmıştır. Sonuç olarak antrenör eğitim programlarından önce gerçekleştirilen çevrim içi toplantıların oryantasyon itibarıyla daha nitelikli hale getirilmesi, seminer eğitimlerinde nitelikli doküman sağlanması, taktik animasyon programlarının kullanımına yönelik eğitim verilmesi, uygulama eğitimlere yönelik müfredatın uygulanabilir yoğunluğa indirgenmesi, ölçme değerlendirme süreçlerine yönelik antrenörler üzerinde oluşan sınav ve not kaygısına yönelik tedbirlerin alınması, kurs ücretlerinin daha makul miktarlara indirilmesi, seminer süresince konaklama ve lojistik gibi verilen hizmet kalitesine yönelik iyileştirilmelere gidilmesi AEP'in daha etkili ve verimli hale gelmesine yönelik önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Antrenör eğitim programı, Antrenör, Eğitim etkililiği

Abstract

In this study, it is aimed to examine the experiences of the coaches regarding the effectiveness of football coaching education programs. In the research, in which the phenomenology pattern, one of the qualitative research methods, was used, the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used. 20 football UEFA A coach candidates, who were accepted to the Coaching Education Program (AEP) conducted by the Turkish Football Federation (TFF) in Antalya in 2022, participated in the research. The data were obtained through face-to-face interviews using the literature and a semi-structured interview form consisting of 5 questions, which was reached at the end of the pilot study. The data were summarized and interpreted within the framework of the descriptive analysis technique and by separating the descriptive experiences into main themes. According to the analysis results, Findings consisting of coaching experiences for online meetings, seminars and practice, assessment and evaluation processes and the general organization of the coaching education program were reached. As a result, making the online meetings held before the coaching education programs more qualified in terms of orientation, providing qualified documents in the seminar, providing coaching on the use of tactical animation programs, reducing the curriculum for practical education to an applicable density, exam, and grade anxiety on the coaches for assessment and evaluation processes. It is thought that taking measures for this purpose, reducing the course fees to more reasonable amounts, and improving the quality of services provided during the seminar, such as accommodation and logistics, will make significant contributions to making the AEP more effective and efficient.

Keywords: Coaching Education Program, Coach, Coaching Effectiveness

Giriş

Antrenör kelimesi kavramsal açıdan (Keten, 1974) “yüksek başarı seviyesinde idman ve hazırlama ilminin gerektirdiği formasyona sahip, beden ve ruh sağlığını sağlayıcı, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde bulunanları çalıştıracak güce ve bilgiye, aynı zamanda sosyopsikolojik bilgi ve kabiliyete de sahip olan yetiştirici ve çalıştırıcı kişiler” şeklinde tanımlanmıştır. Göral, Yapıcı ve Koç (1999) antrenörü, spor faaliyetleri çerçevesinde “eğitimin uygulayıcısı” olarak tanımlar. Charman, Drotter ve Noel (2001) ise bir antrenörü “iyi bir organizatör, etkili bir yönetici, motivatör ve sporcuya bağımsızlığını ve yeterliliğini kazandıran bir eğitimci” olarak değerlendirmiştir.

Antrenörlük, temel olarak spor alanındaki bilgi birikimi ve deneyimi aktarma mesleğidir. Meslek; sporcuların ilgi, motivasyon, dikkat ve yoğunlaşmaya ihtiyaç duyduğu antrenmanlarda eğitsel süreçlerle ilgili donanımlı olmayı gerektirir. Genel kültür bilgisi, analitik düşünme, olaylar arasında ilişki kurma ve sezgi gücünü kullanabilme gibi zihinsel süreçlerin aktif olduğu yaşamın birçok alanına hitap eder. Eğitiminden sorumlu olduğu zümrenin ihtiyacı olan bilgi ve beceri düzeyine katkı sağlayarak onların kişilik sahibi, olumlu tutum ve davranışlar sergileyen kişilerin olmasına yardımcı olur. Bu özellikleriyle antrenörlük öğretme yetkinliğine sahip sürekli gelişim ve güncelleme gerektiren önemli bir eğitsel faaliyet alanıdır.

Uluslararası boyuttaki amatör ve profesyonel kategorilerde gerçekleştirilen spor organizasyonları, kurum ve kuruluşların verdiği spor eğitim hizmetleri, kurs ve spor okulları gibi etkinlikler antrenörlerin spor eğitim faaliyetlerine yönelik uygulama alanlarıdır. Sağlık veya eğlenme amacıyla bireysel veya toplu halde yapılan egzersiz faaliyetlerine liderlik eden gönüllü spor eğitimcilerini de göz önünde bulundurduğumuzda antrenör ve spor eğitimcilerinin spora dair etkileşime girdikleri alanın büyüklüğü ortaya çıkmaktadır. Bu önemli faaliyet alanının etkililiğini fark eden ülkeler, sporcuların daha verimli çalışarak en üst düzeyde verim alması amacıyla antrenör eğitim programları çerçevesinde tedbirler almıştır. Sunay ve İmamoğlu (1996) sporda gelişmiş ülkelerin sporcuların yetişmesi ve başarısında büyük rolü olan antrenör eğitim programlarını bilimsel çalışmalara dayandırdığını aktarmıştır. Türkiye’de bu gelişmelere paralel olarak hem antrenör yetiştiren kurumlar nispetinde hem de mevzuata dair birtakım güncellemeler hayata geçirilmiştir.

Türkiye’de antrenör yetiştirmek amacıyla eğitim veren kurumların başında üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri (SBF) ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları gelmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) Spor Eğitimi ve Araştırmaları Daire Başkanlığı da Spor Federasyonları ile birlikte hareket ederek ilgili branşlardan antrenör kursları açmaktadır. Futbol antrenörlüğü eğitimleri ise Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Futbol Gelişim Direktörlüğü tarafından yürütülen programlar doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. TFF nitelikli futbol antrenörleri yetiştirmek amacıyla antrenör eğitimlerine yönelik bir de talimat

yayınlayarak (TFF, 2021) antrenörlerin eğitim esaslarını belirlemiştir. Talimata göre futbol antrenör eğitimlerine başvurabilmek için adayın; 18 yaşını doldurmuş olması, futbol disiplin talimatına göre kesin hüküm giymemiş olması, bahis eylemlerinden kesinleşmiş ceza almamış olması, kurslara katılmasında herhangi bir sağlık engelini bulunmaması ve ilkyardım sertifikasına sahip olması gerekmektedir.

Literatür göz önünde bulundurulduğunda AEP’e yönelik bir araştırmada Sunay ve İmamoğlu (1996) antrenörlerin AEP’in amaçlarını farklı şekilde algıladıklarını ve programdan beklentilerinin farklı olduğunu bildirmiş, programların fiziksel olanaklar ile süre bakımından yetersiz kaldığına yönelik sonuçlar elde etmiştir. Sevim (1998) ise AEP’in planlı ve bilimsel verilere dayalı bir eğitim programına sahip olmasının önemine vurgu yapmıştır. Göral ve diğ. (1999)’nin araştırması Türkiye’deki antrenör eğitimi ve programların batı ülkeleri ile karşılaştırıldığında benzerlikler olduğunu fakat ders içerikleri bakımından önemli farklılıklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu bilgiler AEP’i çeşitli boyutları ile ele alan nicel araştırmaların olduğunu göstermektedir. Bu araştırmada ise futbol antrenörlerinin AEP’in etkililiğine ilişkin görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Nitel yöntem ve tekniklerin kullanıldığı araştırmada antrenörlerin deneyimlerine ulaşılmış, yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen verilerle Futbol AEP’in etkililiğine ve verimliliğine katkıda bulunmak hedeflenmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada AEP’e yönelik futbol antrenörlerinin deneyimlerine ulaşmak amaçlanmıştır. Futbol antrenörleriyle yapılan görüşmelerde AEP’e yönelik bir iç görüş geliştirmek, anlam oluşturmak ve konu hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmak amacıyla nitel araştırma yöntem ve teknikleri tercih edilmiştir. Bu amaçla bu araştırmada futbol antrenörlerinin görüşlerini belirlemek için nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır (Patton, 2002). Fenomenolojik desen bir fenomen için deneyimi olan katılımcıların bu deneyime ilişkin ortak fikirleri/görüşlerini incelemeyi (Creswell, 2016) aynı zamanda farkında olunan deneyim, algı, durum gibi olguların farklı kişilerce nasıl anlaşıldığına ilişkin derinlemesine betimlemeye çalışan nitel araştırma desendir (Bogdan ve Biklen, 2007). Bu desenin tercih edilme nedeni antrenörlük bilgi, becerilerini geliştirmek ve terfi almak gibi amaçlarla antrenör eğitim programlarına katılan futbol antrenörlerinin programa ilişkin “deneyimlerini, algılarını ve programı nasıl anlamlandırdıklarına yönelik araştırmacıya bütüncül bir bakış açısı” imkân sağlamasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırma Grubu

Araştırmaya 2022 yılında Antalya’da TFF tarafından yürütülen Antrenör Eğitim Programları (AEP)’na kabul edilen gönüllü 20 futbol UEFA A antrenör adayı katılmıştır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem (Patton, 2014) belirli bir amaca yönelik derinlemesine araştırma ve bilgi açısından zengin durumlar yürütülme üzere tercih edilir. Katılımcıların belirlenmesindeki ölçütler AEP’e fiili olarak katılmış ve programı tamamlamış olmak, en az 5 yıl antrenörlük yapmış olmaktır. Katılımcılar K1-K20 arasında kodlarla gösterilmiştir. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ait demografik özellikler

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Mezuniyet	Meslek Yılı
K1	E	34	Lise	9
K2	E	42	Lise	7
K3	E	55	Lise	7
K4	E	41	Lise	9
K5	E	43	Lisans	6
K6	E	49	Lise	14
K7	E	43	Lise	12
K8	E	47	Lisans	8
K9	E	36	Lise	12
K10	K	37	Yüksek Lisans	6
K11	E	39	Lisans	5
K12	E	38	Lisans	7
K13	E	47	Lise	10
K14	E	43	Lise	11
K15	E	45	Lise	9
K16	E	40	Yüksek lisans	6
K17	K	39	Lisans	7
K18	E	44	Lise	8
K19	E	38	Lisans	7
K20	E	37	Lisans	6

Araştırmacının rolü

Araştırmacı katılımcı gruba beraber AEP’i tamamlayan kursiyerler arasındadır. Bu deneyim araştırmacının zihninde araştırma konusunun oluşmasına neden olmuş, buradan hareketle alan yazını araştırmacı tarafından incelenerek gerekli ön hazırlık yapılmıştır. Bu aşamada Türkiye’deki antrenör yetiştirmeye yönelik mevzuat, antrenör eğitim programlarının içeriği ve literatür taranarak AEP’in teorik ve uygulama safhasının etkililiğine yönelik sorular araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Daha sonra bu araştırmanın analizine dâhil edilmeyen 3 katılımcı ile pilot çalışma yapılmış ve AEP’in değerlendirilmesi ve AEP’in organizasyonun kalitesine yönelik araştırma soruları da dâhil edilmiştir. Alan uzmanı 2 akademisyenden görüş alınarak görüşme sorularına son şekli verilmiş ve yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşmeler araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu ve ses kayıt cihazı kulla-

nılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından MAXQDA 2020 nitel veri analizi programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veriler, alan yazını ve pilot çalışmanın sonunda ulaşılan ve 5 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yüz yüze görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Formda ayrıca katılımcıların demografik bilgilerini içeren sorulardan oluşan bir bölüm de yer almaktadır. Katılımcılara görüşme öncesinde araştırmanın amacı, verilerin ne şekilde kullanılacağı, görüşmenin gerçekleştirme usulü, katılımcıların kimliğine yönelik bilgilerin kullanılmayacağı ve ses kayıtlarının metne dönüştürüldükten sonra silineceği hususlarında bilgiler verilmiş; görüşme yeri ve zamanı katılımcının isteği yönünde belirlenmiştir. Ses kayıtlarının kalitesine yönelik görüşme ortamı için uygun şartlar hazırlanmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 30-40 dk. arasında gerçekleşmiştir. Görüşme soruları aşağıda verilmiştir. Katılımcı görüşleri doğrultusunda daha derin bilgiler elde etmek amacıyla sorulara “neden, nasıl, hangi” vb. soru kelimeleri eklenerek sonda sorular oluşturulmuştur.

1. Antrenör eğitim programı (AEP) öncesinde gerçekleştirilen hazırlık aşamasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
2. AEP’in teorik eğitimlerine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
3. AEP’in uygulama eğitimlerine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
4. AEP’in değerlendirme (sınav) aşamasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
5. AEP’in organizasyon kalitesine yönelik görüşleriniz nelerdir?

Verilerin Analizi

Veriler betimsel analiz tekniği çerçevesinde (Yıldırım ve Şimşek, 2016) ve betimlemeye dayalı deneyimlerin (Ersoy, 2016:53) ana temalara ayrılmasıyla ve özetlenerek yorumlanmıştır. Bu tekniğin bu araştırmada kullanılmasının sebebi katılımcı görüşlerini etkili bir biçimde açıklamak ve okuyucuya düzenli ve yorumlanmış bir biçimde göstermektir. Ayrıca Willis, Sullivan Bolyai, Knafli ve Cohen (2016) betimsel analiz tekniği ile bir fenomen hakkında bireylerin düşüncelerinin tanımlanmasını işaret eder. Bu amaçla temalar katılımcı görüşleri doğrultusunda tanımlanmış ve kodlama anahtarındaki kodlar uzman görüşleri de dikkate alınarak bu temalar altında verilmiştir.

Ses kayıtları herhangi bir düzeltme yapmadan olduğu gibi metne dönüştürülmüştür. Veriler kategori ve kodlara dönüştürülerek katılımcıların sorulara verdiği cevaplar doğrultusunda uygun tema altına listelenmiştir. Ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar nitel araştırma yapan ve antrenör eğitimi alanında çalışmaları bulunan iki akademisyene gönderilerek karşılaştırma yapılması istenmiştir. Kodlayıcılar arası uyum istatistiğinin bakıldığı bu aşamada uyumun %75’in altında güvenirliliği olan kodlar çalışmadan çıkarılmıştır.

Veriler imla ve yazım kurallarına uygun hale getirilerek, doğrudan alıntılar yapılarak bulgular bölümünde tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca kodların kaç katılımcı tarafından cevaplandırıldığına yönelik frekans bilgisi de verilmiştir. Bulgular bu araştırmadaki temel amaç doğrultusunda ve görüşme sorularının sırasına göre raporlaştırılarak sunulmuştur.

Etik Beyan

Bu araştırma Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinin Etik Komisyonu'nun 29.04.2022 tarih ve E-26428519-044-45916 sayılı kararı ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

Geçerlilik ve Güvenirlik

Creswell (2018) nitel bir araştırmanın güvenilirliğini arttırmak için katılımcılarla uzun süreli iş birliği ve birlikteliğin yanı sıra onların zihinlerindeki soru işaretlerini giderecek ayrıntılı bilgilendirmelerin yapılmasını ifade eder. Araştırmacı; veri toplama esnasında 20 gün boyunca AEP'nin gerçekleştiği otelde katılımcılarla birlikte konaklamış, kahvaltılı ve yemek gibi ortamlarda birlikte bulunmuş ve antrenör eğitim süreçlerinde katılımcılarla birlikte eğitim görmüştür. Bu durum Yıldırım ve Şimşek (2011)'in de belirttiği gibi araştırmacı ile katılımcılar arasında bir güven ortamının doğmasına neden olmuş, görüşülen kişiler cevaplarında daha samimi hale gelmiştir. Patton (2014) verilerin analizi esnasında yanlılıkları ortadan kaldırmak amacıyla birden

fazla uzmanın görüşüne olan ihtiyacı vurgular. Bu çalışmada veriler nitel veri analizi uzmanı bir öğretim üyesi tarafından daha analiz edilerek analizin doğruluğu ve nesnelligi kontrol edilmiştir. Böylece tek analiz biriminden doğacak hatalar en aza indirilmiştir. Bu aşamada araştırma soruları aynı sıra ile sorularak ve katılımcılara ait görüşler ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınarak çalışmanın tutarlılığı oluşturulmaya çalışılmıştır. Kodlayıcılar arası güvenilirliği hesaplamak amacıyla Miles ve Huberman'ın (1994) öngördüğü teknik kullanılmış ve güvenilirlik %90 ölçülerek kanıtlanmıştır. Ayrıca katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak da geçerlilik sağlanmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılardan elde edilen veriler üzerinde yapılan analiz sonuçlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yüz yüze yapılan görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Bu araştırmanın bulguları beş tema altında ele alınmıştır. Bu temalar, araştırma soruları göz önünde bulundurularak sunulmuştur. Ayrıca bulgulara ilişkin olarak beş kategori oluşturulmuş, kodlar bu kategorilerin altında verilmiştir. Araştırma bulguları ele alınırken katılımcıların görüşlerine ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu aşamada katılımcıların gerçek isimleri gizli tutularak her katılımcı bir kod isim ile "K1", "K2" şeklinde sunulmuştur.

Tablo 1. Antrenörlerin eğitim öncesi hazırlık aşamasına yönelik görüşleri

Kategori	Kodlar			
	Olumlu	f	Olumsuz	f
Çevrimiçi toplantılar	Tanışma	4	Doküman yetersizliği	16
	Toplantıların yapılması	3	Oryantasyon yetersizliği	14
	Eğitmcilerin tanıtımı	2	Toplantı içeriğinin yetersizliği	13
			Katılımın denetlenmemesi	11

Tablo 1 çevrim içi toplantılar kategorisi altında antrenör eğitim programları öncesinde gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin antrenör görüşlerini içermektedir. Eğitim programlarının öncesinde çevrim içi toplantıların yapılması, eğitimcilerin tanıtılması ve bu toplantılarda kısa bir tanışma faaliyetinin gerçekleştirilmesi antrenörlerin olumlu olarak değerlendirdiği kodlar arasındadır. Doküman yetersizliği ve eğitimin içeriğine yönelik oryantasyon yetersizliği ise ağırlıklı olarak antrenörlerin olumsuz görüş bildirdiği kodlar olarak öne çıkmıştır.

Ayrıca çevrim içi eğitimlerde toplantıların içeriğinin yetersiz oluşu ve katılımın zorunlu olarak duyurulmasına rağmen denetlenmemesi antrenörler tarafından yoğun olarak ileri sürülen olumsuz görüşler arasındadır. Katılımcılardan K4 çevrimiçi eğitimlere yönelik: "Çevrimiçi eğitimlerde sanki bir teorik eğitim ve-

rilecekmiş gibi algıladım. Çok farklı konulara değinildi ama içerikten haberdar edilmediğimiz için kurs boyunca ne olacağını hep merak ettim" cümleleriyle olumsuz görüş ifade etmiştir.

Katılımcılarda K11 ise toplantılarda antrenörlere sağlanan dokümanların yetersizliği koduna ilişkin: "Mail ortamında 10-15 sayfalık oyun kurgularını içeren bir kitapçık gönderildi. Kurs boyunca herhangi bir eğitim materyali sağlanmadı. Eğitimlerde işimize yarayacak daha fazla doküman sağlansaydı gelişimimizde o yönde daha fazla olurdu." şeklinde görüş bildirmiştir.

Katılımcılardan K2 ise çevrim içi toplantıların yapılmasına yönelik şu olumlu görüşü ifade etmiştir: "Kursa kimlerin katılacağını çevrim içi toplantılarda gördük, yüzlere aşına olduk aynı zamanda bize hangi hocaların eğitim vereceğini de öğrenmiş olduk."

Tablo 2. Antrenörlerin 1. Eğitim dönemine (seminer) yönelik görüşleri

Kategori	Kodlar			
	Olumlu	f	Olumsuz	f
Seminer eğitimleri	Ekip çalışmaları	14	Program kullanma eğitiminin olmayışı	18
	Taktik bilgiye olan katkı	11	Ödevlerin değerlendirilmemesi	16
	Teknoloji kullanımı	8	Yetersiz bilgi düzeyi artışı	13
	Literatür gelişimi	6		

Tablo 2 antrenör eğitim programının seminer eğitimleri şeklinde gerçekleştirilen dönemine ilişkin antrenör görüşlerini içermektedir. Seminer eğitimleri kategorisi altında dört olumlu 3 olumsuz kodun olduğu görülmektedir. Ekip çalışması, taktik bilgiye olan katkı, teknoloji kullanımı ve literatür gelişimi kodları katılımcılar tarafından olumlu olarak değerlendirilirken program kullanma eğitiminin olmayışı, ödevlerin değerlendirilmemesi ve yetersiz bilgi düzeyi artışı kodları öne çıkan olumsuz görüşler altında toplanmıştır.

Katılımcılardan K8 seminer döneminde gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin şu görüşleri öne sürmüştür: *“Oyun kurgusuna yönelik hazırladığımız içeriği tüm katılımcıların önünde sunduk. Burada eksik ve hatalarımızı görme şansımız oldu. Topluluk önünde konuşma, teknik ve taktik açıdan düşünceleri ifade etme gibi hususlarda kendimi ifade etme becerimi geliştirdiğini düşünüyorum.”*

Katılımcılardan K14 ise seminer dönemine ilişkin görüşlerini şu cümlelerle ifade etmiştir: *“Daha önce tahtaya veya kâğıda yazarak anlattığım oyun kurgularını animasyon hazırlama programında ilk defa hazırladım. Daha önce sözel olarak*

verdiğim taktik bilgiye dönük her şeyi bu program aracılığı ile görselleştirebileceğimi öğrendim. Tüm bilgimi animasyonlar vasıtasıyla sporcularıma daha iyi aktarabileceğimi düşünüyorum. Görsel açıdan işime zenginlik katacak bir donanım elde ettim.”

Katılımcılardan K12 ise teknoloji kullanımına yönelik şu olumsuz görüşleri dile getirmiştir: *“Animasyon programı kullanmak teknolojiyi iyi kullanabilmek tabii ki güzel fakat bu programın eğitimlerde kullanılacağına yönelik bir bilgi verilmediğinden hazırlıksız yakalandık. Geldiğimizde hadi programları açın başlayın dendi. Herkesin programı kullanmayı bildiği varsayıldı. Oysa birçok arkadaşımız bu programı ilk defa kullandı. Hiç değilse bu programın eğitimi birkaç saat verilseydi çok daha faydalı olurdu diye düşünüyorum.”*

K1 ise seminer dönemine ilişkin şu olumsuz görüşü aktarmıştır: *“Çevrim içi toplantıda bize ödev mahiyetinde yapmamız gereken görevler verildi. Fakat eğitim döneminde bu ödevler değerlendirilmedi. Hatta bazı arkadaşlarımız ödevleri bile teslim etmediğini söylediler. Bu noktada değişken bir tutumun sergilenmesi doğrusu beni biraz üzdü. Organizasyona karşı bakış açımı değiştirdi.”*

Tablo 3. Antrenörlerin 2. Eğitim dönemine (uygulama) yönelik görüşleri

Kategori	Kodlar			
	Olumlu	f	Olumsuz	f
Uygulama eğitimleri	Yaparak yaşayarak öğrenme	6	Eğitimsiz değerlendirme	15
	Beceri gelişimine olan katkı	3	Piyon verimsizliği	15
			Müfredatın yoğunluğu	14
			Eğitimcilerin niteliği	13
			İzlenme baskısı	11

Tablo 3 antrenör eğitim programının uygulama eğitimleri şeklinde gerçekleştirilen dönemine ilişkin antrenör görüşlerini içermektedir. Uygulama eğitimleri kategorisi altında toplanan yaparak yaşayarak öğrenme ve beceri gelişimine olan katkı antrenörlerin olumlu görüş bildirdiği kodlar arasındadır. Eğitimsiz değerlendirme, piyon¹ verimsizliği, müfredatın yoğunluğu, eğitimcilerin niteliği ve izlenme baskısı antrenörler tarafından olumsuz olarak değerlendirilen kodlardandır.

Katılımcılardan K3 uygulama eğitimlerine yönelik şu görüşleri bildirmiştir: *“Seminer salonunda kendi çizdiğimiz kurguları diğer katılımcıların önünde aktarmıştık. Bu defa da kurgularımızı*

gerçek temelli olarak uygulama imkânı bulduk. Uygulamalarda ne yapılması veya yapılmaması gerektiğini hem kendi çalışmalarımızdan hem de diğer antrenör arkadaşların uygulamalarından öğrendik. Dolayısıyla çok faydalı bulunduğumu söyleyebilirim.”

K10 ise uygulamalara ek olarak eğitimcilerin uygulamadaki eğitimci yönüne şu ifadelerle vurgu yapmıştır: *“Seminer döneminde veya uygulama döneminde başımızdaki eğitimcinin bize çok şey kattığını düşünüyorum. Hem sözel bilgisi hem de saha bilgisi gerçekten çok iyi idi. Kendisinden antrenörlük becerisi noktasında çok şey öğrendim.”*

¹ Futbol antrenmanlarında taktik çalışmalar gerçekleştirmek amacıyla rakip oyuncu rolü verilen genelde alt yaş kategorilerindeki futbolcu.

Katılımcılardan K16 ise uygulama döneminde yaşadığı deneyimleri şu cümlelerle aktarmıştır: *“Seminer döneminde veya uygulama döneminde başımızdaki eğitimcinin bize çok şey kattığını düşünüyorum. Hem sözel bilgisi hem de saha bilgisi gerçekten çok iyi idi. Kendisinden antrenörlük becerisi noktasında çok şey öğrendim.”*

Katılımcılardan K16 ise uygulama döneminde yaşadığı deneyimleri şu cümlelerle aktarmıştır: *“Her antrenöre bir kurgu veriliyor ve onu hemen sunup ardından uygulaması bekleniyor. Peş peşe gelen anlatımlar ve uygulamalar karmakarışık bir hale dönüşüyor. Neyin doğru neyin yanlış olduğu konuşulmadan görüşülmeden hemen başka bir antrenöre sıra geliyor. Bu şekilde verimsiz olarak herkesin üzerine düşeni yapıp geçtiği bir formata dönüştü uygulama eğitimleri.”* Uygulama eğitimlerinin yoğun olarak olumsuz görüşle ifade edildiği bir başka husus ise antrenörlerin eğitim verilmeden uygulamaya çıkarılması durumudur.

Bu noktada K7'nin aktardıkları bu hususu vurgu yapmaktadır. *“Bir kurgu oluşturduk sonrasında da uygulamaya çıktık ama bize uygulama eğitimi verilmedi ki. Uygulamada yapılması gerekenler, dikkat edilmesi gerekenler, doğrular yanlışlar şeklinde bir eğitim verilseydi biz de ona göre uygulamaları gerçekleştireirdik. Uygulamaları yaparken benim doğru bildiğimi, antrenör eğiticiyi yanlış veya hatalı olarak değerlendiriyor. Neye göre*

değerlendirdiğini bilmiyorum. Herkesin bunları bilmesi gerektiğini düşünüyorsan o zaman eğitim programı niye var.” Piyonların kullanımı uygulama eğitimlerinde olumsuz olarak değerlendirilen bir başka husus olarak dikkat çekmektedir.

Bu hususla ilgili olarak K13'ün aktardığı deneyimleri öne çıkmaktadır: *“Uygulama eğitimlerini yaptığımız bölgedeki takımlardan birinin alt yapı ekibini getiriyorlar ve sabahdan akşama kadar bu çocuklarla uygulama yapılıyor. Eğitim dolayısıyla oyun 20-30 saniyede bir durduruluyor. Çocuklarda bundan feci halde sıkılıyorlar bu durum performanslarına yansıyor. Sonuçta bu performans antrenör adayının kurgusunun çıkıp çıkmamasına da etki ediyor. Dolayısıyla organizasyonda tek bir yaş kategorisiyle bu kadar uzun çalışmasını son derece hatalı buluyorum.”*

Katılımcılardan K5 ise piyon kullanımına yönelik şu ifadeleri aktarmaktadır: *“Çocuklar sakat olmadığı halde yapmak istemiyor ve yorgunluktan tribüne çıkmak istiyor. Kalanlarla da uygulamaları verimli gerçekleştiremiyoruz. Piyon olarak seçilen çocuklar gerçekten çok küçük ve okul eğitimlerinden de mahrum kalmış oluyorlar. Bence piyon konusu uygulama eğitimlerinin en zayıf noktası.”*

Tablo 4. Antrenörlerin eğitimin değerlendirilmesine yönelik görüşleri

Kategori	Kod	Olumlu (f)	Olumsuz (f)
Ölçme ve değerlendirme	Sınav ve not kaygısı	2	17
	Sınav yöntemi	5	14
	Kalıplaşmış antrenör davranışları talebi	4	12

Tablo 4 antrenör eğitim programının değerlendirme dönemine ilişkin antrenör görüşlerini içermektedir. Buna göre az sayıda antrenörün sınav ve not kaygısı, sınav yöntemi ve kalıplaşmış antrenör davranışları talebine yönelik kısmi olumlu görüşü bulunsun da değerlendirmeye ilişkin yoğun olarak olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir.

Sınav kaygısı, değerlendirmedeki adaletsizlikler ve kalıplaşmış antrenör davranışları talebi antrenörler tarafından olumsuz olarak değerlendirilen kodlar arasındadır.

Katılımcıların yoğun olarak vurgu yaptığı kod ise sınav ve not kaygısı olarak öne çıkmaktadır. Bu hususta katılımcılardan K6 şu değerlendirmelerde bulunmuştur: *“Seminer döneminden itibaren arkadaşlık ortamında giden eğitim ortamı bir anda rekabete dönüştü. Herkesi bir stres kapladı. Acaba geçecek miyim, kalacak mıyım kaygısı antrenörlere bildiklerini bile unutturdu. Bence bu ortam değerlendirme için bu hale getirilmemeliydi.”*

Değerlendirmeye ilişkin K14 ise deneyimlerini şu şekilde aktarmıştır: *“Eğitimin sonunda yapılan sınavın şekli hakkında hiçbir bilimiz yoktu. Bizi bir salona aldılar ve herkes bilgisayarından veya akıllı telefonundan çevrim içi olarak sınava girdi. Fakat*

bu şekilde hiçbir sınav tecrübesi olmayan arkadaşlarımız vardı ve inanılmaz strese girdiler.”

K9 ise eğitimin değerlendirilmesine ilişkin şu görüşleri ifade etmiştir: *“Uygulama sınav sonuçlarını görünce inanmadım. O an aktif çalışanları geçirdiler, herhangi bir takımla sözleşmesi bulunmayanları bütünlemeye bıraktılar. Sınav sonuçları açık baksın, çok rahatlıkla tespit edilebilecektir. Böyle değerlendirme mi olur? Güzel giden eğitimi değerlendirme ile berbat ettiler.”*

Katılımcılardan K16 ise değerlendirme hususuna ilişkin olarak şu ifadeleri aktarmıştır: *“Değerlendirme aşaması bu eğitim programının en adaletsiz bölümü idi. Ödevleri değerlendirmediler. Bazı ödevlerini teslim etmeyen arkadaşları sınavdan geçirdiler. Topluluk önünde konuşamayan, uygulamada komik durumlara düşen arkadaşları geçirdiler. Bence çok büyük haksızlıklar yapıldı, değerlendirme aşamasında.”*

Değerlendirme hususuna ilişkin K 19 ise şu hususlara vurgu yapmıştır: *“Bazı antrenör eğitimcilerinin eğitim bittikten sonra akşam oteldeki sohbetler esnasında katılımcıların üçte birinin kalacağını söylemesi ve bunun gerçekleşmesi beni hayrete düşürmüştü. Sınav olmadan kalacakları belirlemişler demek ki.”*

Katılımcılardan K15 ise değerlendirmenin içeriğine ilişkin olarak şu görüşleri aktarmıştır: *“Ben yıllardır antrenörlük yapıyorum. Bugün antrenör olmadım. Uygulama esnasında benim uygulamalarımı beğenmeyip kesip durduruyor. Bağırarak anlatmamı istiyor. Belki ben bağırmadan aktarmanın daha işlevsel ol-*

duğunu düşünüyorum. Bağıra çağıra bir antrenman yapmak istemiyorum. Davranışsal olarak bizi uygulamada belirli bir kalıba sokmak istiyorlar. Bunu çok yanlış bulduğumu ifade etmek istirim.

Tablo 5. Antrenörlerin antrenör eğitim programında verilen hizmete yönelik görüşleri

Kategori	Kod	Olumlu (f)	Olumsuz (f)
Organizasyon	Antrenman malzemesinin kalitesi	4	16
	Kurs ücreti	4	15
	Uygulama sahasının mesafesi	3	14
	Beslenme imkânlarının kalitesi	7	11
	Konaklama imkânlarının kalitesi	6	10

Tablo 5 antrenör eğitim programının genel organizasyonuna yönelik antrenör görüşlerini içermektedir. Buna göre antrenörlerin verilen hizmete yönelik kısmen olumlu görüş bildirdikleri, yoğun olarak ise olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Kalitesiz antrenman malzemesi verilmesi, kurs ücretinin yüksek oluşu, uygulama sahasının mesafe olarak uzak oluşu, beslenme imkânlarının kalitesinin ve konaklama imkânlarının yetersizliği, antrenörlerin olumsuz olarak değerlendirdiği öne çıkan kodlardandır. Katılımcılardan K7 bu hususa ilişkin olarak şu görüşleri beyan etmiştir: *“Konaklama yeri ile uygulama sahası arasındaki mesafe uzak. Her gün sabahtan uygulama sahasına otobüs yolculuğu yapıyoruz öğle yemeği için tekrar gelip öğleden sonra tekrar gidip akşama tekrar dönüyoruz. Çok vakit kaybına neden oluyor. Sahası otelle aynı mekânda olan bir konaklama mekânı seçilseydi, daha iyi olurdu.”*

K4 ise konaklama imkânlarına ilişkin farklı bir değerlendirmede bulunmuştur: *“Federasyonun üst düzey bir antrenörlük eğitim programında hem de COVID-19 salgını döneminde iki kişilik odalarda kalmak zorunda bırakıldık. Bunu baştan da söylemediler. Yemekleri de gerçekten lezzetsiz buldum.”*

Katılımcılardan K10 organizasyon kapsamında antrenörlere verilen malzemelere ilişkin şu görüşleri dile getirmiştir: *“Abartılı bir kurs ücreti talep edip ardından sıradan bir takımın bile giymeyeceği malzemeleri vermelerini çok yadırgadım. Eğitimde antrenörlerin motivasyonunu yüksek tutmaları lazım. Bu noktada federasyon biraz sıkı davrandı.”*

Tartışma

Fiziki, ruhi ve sosyal açıdan insanı eğiten ve onların gelişimine katkı sağlayan antrenörler; belirli bir program dâhilinde bilgi ve tecrübelerini sporcularına aktarmaya çalışırlar. Sürecin nitelikli bir şekilde devam ettirilebilmesi antrenörün alan, meslek ve genel kültür bilgileri yönünden donanımlı olmalarını zorunlu kılar. Antrenör Eğitim Programları (AEP) antrenörleri bu özellikleri itibarıyla yetiştirmeyi amaçlarken onların potansiyellerini ortaya çıkarmalarına da destek olmayı hedeflemektedir. Antrenör gözüyle bu hedefin gerçekleşme düzeyinin ortaya konulmasının amaçlandığı bu çalışmanın sonuçlarına göre futbol antrenörleri

AEP'in etkililiğini önemli ölçüde olumsuz karşılamaktadır. Aynı zamanda AEP'in bazı boyutlarının yoğun olarak sorunlu olduğuna yönelik görüşlerin olduğu tespit edilmiştir.

AEP'in eğitim öncesinde oryantasyon ihtiyacını karşılamak amacıyla yaptığı çevrim içi eğitimler bu çalışmanın katılımcıları tarafından yoğun olarak olumsuz şekilde değerlendirilmiştir. Okakın (2008: 70) oryantasyon eğitimini tanımak, çevreye adaptasyon sağlamak ve katılımcıların uyum süresinin kısaltılmasına yönelik program içeriği hakkında bilgi ve belge vermek olarak tanımlar. Bu çalışmanın sonuçlarında ise az sayıda katılımcının “tanışma, eğitimcilerin tanıtılması ve toplantıların yapılması”na yönelik olumlu görüş bildirmesine karşılık yoğun olarak “oryantasyon yetersizliği, doküman yetersizliği, toplantı içeriğinin yetersizliği ve katılımın denetlenmemesi” gibi hususlarda AEP'in eğitim öncesindeki olumsuzluklarına yönelik fikir beyan etmiştir. Oryantasyon eğitimlerinin bir amacının da (Tiyek, 2014) çalışana kurum hakkında olumlu bir izlenim oluşturmak olduğu dikkate alındığında AEP öncesinde gerçekleştirilen faaliyetlerin analiz sonuçları, program öncesine olan olumsuz yaklaşımın bir göstergesidir, aynı zamanda programın etkililiğine yönelik olumsuz bir değerlendirme olarak ortaya çıkmaktadır. Sunay (2020)'in çalışmasında da AEP'e katılan antrenörlerin çoğunluğunun branşa özgü yeni gelişmelerden haberdar olmayı ve ilgili spor branşında uygulama becerisi elde etmeyi beklediklerini fakat bu beklentilerin gerçekleşmediğini ya da az düzeyde gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Analiz sonuçları çerçevesinde ortaya çıkan “toplantı içeriğinin yetersizliği” sorunu çevrim içi toplantılarda katılımcılara aktarılması gerekenlerin belirli bir plan dâhilinde yürütülmemesi kaynaklı olabilir. Bu bilgiler ışığında araştırma sonuçları antrenör adaylarının kurs öncesindeki çevrim içi toplantılarda AEP hakkında aydınlatıcı bilgi beklentisi içinde olduğunu fakat bu beklentilerin yeterince karşılanmadığını göstermektedir. Bu beklentinin karşılanamaması teorik ve uygulama eğitimleri sürecindeki katılımcıları öğrenme performansına yönelik motivasyon düşüklüğüne sevk ettiği görülmektedir.

Analiz sonuçları katılımcılara eğitim öncesi, sonrası ve sonrasında matbu veya elektronik ortamda yeterli eğitim dokümanı sağlanmadığını da göstermektedir. Bu eksiklik kursiyerlerinin

kurs boyunca okuyup araştırarak, inceleyecek ve antrenörü alan ve meslek bilgisi yönünden geliştirecek ders malzemesinin tedarik edilmemesine yönelik bir eleştiri olarak da görülebilir. Aslan ve Aybek (2018)'in araştırması eğitim ortamında malzeme veya doküman (Bal, 2010) yetersizliğinin katılımcıların eğitime yönelik olumsuz tutum geliştirmelerine neden olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Sunay (2020)'in çalışmasında da katılımcıların çoğunluğunun eğitim süresince kaynak sağlanamaması sebebiyle genellikle eğitimlerde kendilerinin not tutarak bu açığı kapatmaya çalıştıkları sonucu yer almaktadır. Bu sorun, Kubat ve Yıldız (2022)'in araştırma sonucu olarak vurguladığı antrenörlerin verimli olmalarının onlara olanak sağlamakla çözülebileceğini göstermektedir.

Araştırma sonuçlarının AEP öncesinde yoğunlaştığı sorunlardan biri de çevrim içi toplantılara katılımın denetlenmemesine dönüktür. Sunay (2020) kursiyerlerin derslere katılımlarının derslere ve konulara ilişkin davranış değişikliğinin oluşmasında önemli olabildiğini ifade etmektedir. AEP öncesinde çevrim içi eğitimlere katılmanın zorunlu olduğu katılımcılara elektronik posta yoluyla bildirilmesine rağmen katılımcılardan birçoğu bu "toplantılara katılmadığını ve kurstan başarılı olduğunu" ifade etmiştir.

Seminer eğitimleri boyunca antrenörlerin yaparak yaşayarak tecrübe ettiği "ekip çalışmaları" araştırmanın katılımcıları tarafından olumlu olarak öne çıkan bir başka husustur. Saha içi uygulamalardan önce antrenörlerin rol yapma modelini kullanarak bir ekipmiş gibi hareket etmesi onlara gerçek temelli antrenörlük becerileri kazandırmaktadır. Bu aşamada kursiyerler bir teknik ekipte yer alan teknik sorumlu, yardımcı antrenör, atletik performans antrenörü, kaleci antrenörü ve analiz antrenörü gibi rolleri üstlenerek bu göreve ilişkin sorumluluklarını yerine getirmektedir. Analiz sonuçları göz önünde bulundurulduğunda bu uygulamalar katılımcılar açısından eğitim döneminin en beğenilen ve en faydalı süreci olarak değerlendirilmiştir.

Katılımcılar eğitimcilerin futbol literatürüne yönelik kullandığı dili yani "literatür gelişimini", eğitimcilerin katılımcı antrenörlerin "taktik bilgilerine olan katkısını" ve eğitimlerde futbol antrenman içerikleri oluşturmak için kullanılan animasyon programını bir başka deyişle "teknoloji kullanımını" olumlu olarak değerlendirmiştir. AEP'te görev alan antrenör eğitimcileri futbol literatürüne uygun kavramlar üzerinden sunumlar gerçekleştirmektedir. Oyun kurgusu, performans alanları, rehberlik ve teknik-taktik bilgiyi içeren bu kavramların kullanılması antrenör ve sporcu arasında futbol dili oluşturması adına önemli bir gelişim sağlamaktadır. AEP süresince antrenörlerin oyun kurgusu geliştirmelerine yardımcı olan futbol animasyon programlarının kullanılması da bu açıdan antrenörlere mesleki yönden olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Katılımcıların fikirlerini, önerilerini ve hayallerini görsel bir alanda canlandırma imkânı bulunduğu animasyon programları kurs boyunca aktif olarak kullanılmıştır. Tüm bu ders içi faaliyetler antrenörlerin alan bilgisine yönelik gelişimini sağlamayı hedeflemektedir. Animasyon programının kullanılmasının katılımcılar açısından önemli görülmesine

karşılık bu programların kullanılmasına yönelik temel bir eğitimin verilmeyişi ise olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Katılımcılar seminer dönemindeki eğitimlere ilişkin ortaya çıkan tema altında, "ödevlerin değerlendirilmemesi" ve "yetersiz bilgi düzeyi artışı" hususlarında da olumsuz olarak görüş bildirmiştir. Balcı (2011) değerlendirmenin doğru yapılabilmesinin ön koşulu olarak öğrenme ile ilgili standartların oluşturulması gerektiğini ifade eder. Usta ve Uğurlu (2018) ise araştırma sonucu olarak eğitimin kalitesinin artırılmasının yolunun denetimden geçtiğini bildirir. Antrenörlerin eğitime yönelik bu tema altında ortaya çıkan kategori başlıkları, İnal (1995)'in çalışmasında da yer bulmuş antrenörlerin gerçek temelli bilgi edinme ihtiyacına yönelik olarak "kurslarda müsabaka şartlarıyla paralellik gösteren eğitimlere daha çok yer verilmesi" gerektiği vurgulanmıştır. Katılımcı görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan bu bulgular antrenörlerin bilgi düzeyine olan katkısının yetersizliğini öne çıkarılmaktadır.

Antrenör eğitimlerinin uygulama dönemine yönelik oluşan tema altında "yaparak yaşayarak öğrenme" ve "beceri gelişimine olan katkı" kategorileri antrenörler tarafından olumlu olarak değerlendirilmiştir. Katılımcıların yaparak yaşayarak öğrenmeden kastettikleri fenomeni Bilir (2008); drama, tasarımlayarak öğrenme, öğreterek öğrenme ve işbirlikçi öğrenme gibi alt boyutları olan yapılandırmacı öğrenme yaklaşımıyla elde edilen öğrenme modeli olarak değerlendirmektedir. Aslında antrenörlerin eğitimin bu aşamasında iş birliği halinde bir öğrenme gerçekleştirmekte olduğu ve bundan son derece istifade ettiği bu temada öne çıkan analiz sonucudur. Antrenörlerin yaparak yaşayarak öğrenme modeline bağlı olarak beceri geliştirdiklerini aktarmaları da bu sonucun göstergesidir. Çeyiz (2007); antrenörlüğün sadece teknik becerilerin ezberletilmesi veya mükemmel oyun planlarının oluşturulmasından ibaret olmadığını, işin ve sporcuların önemsenmesi, onlara yaklaşım tarzının iyileştirilmesi ve sporcuların performanslarının nasıl en üst düzeye çıkarılacağına yönelik becerilerin kazanılmasının gerekliliğini vurgular.

Uygulama eğitimleri teması altında ortaya çıkan "müfredatın yoğunluğu", "eğitimsiz değerlendirme", "piyon verimsizliği", "izlenme baskısı" ve "eğitimcilerin niteliği" kategorileri ise katılımcılar tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Katılımcılar "müfredat yoğunluğundan" 20 gün süren teorik ve uygulama eğitimlerdeki ders konularını kastetmektedir. Katılımcı görüşleri bu derslerin çok boyutlu ve ayrıntılarıyla işlenmesi gerektiğini vurgulamasına rağmen zaman kısıtlılığı nedeniyle yüzeysel olarak geçilmek zorunda kalındığına işaret etmektedir. Eğitimde kalitenin artırılmasının yolunun müfredatın uygun hale getirilmesinden geçtiği gerçeğinden hareketle, Bilgin ve Oksal'ın (1999) çalışmasındaki sonuçta bu ilişkinin önemini ortaya koymaktadır. Güçlü ve Özdemir (2016)'in araştırması geçmişten günümüze kadar gündemde kalan bir sorun olmasına rağmen eğitimlerde içeriğin çok boyutlu tutularak yüzeysel işlenmesinin "disiplin sorunlarına" neden olacağını bildirmiştir. Bu araştırmanın bulguları da dikkatle incelendiğinde müfredatın yoğun olmasının

AEP'in sonunda gerçekleştirilen değerlendirme sürecini de olumsuz etkilediği söylenebilir. Katılımcıların eğitim verilmeden değerlendirme yapıldığına yönelik görüşlerinin yoğunluğunun buradan kaynaklandığı ifade edilebilir. Görpelioğlu, Emiroğlu ve Aypak (2019); araştırma sonucu olarak değerlendirme faaliyette bulunacak kişilerin değerlendirme yetkisini almadan önce eğitimde ölçme değerlendirmenin yeri ve önemi konularını kapsayan eğitimden geçirilmelerinin uygun olacağını önerir.

Uygulama eğitimlerine yönelik katılımcı görüşlerinin odaklandığı bir başka olumsuz durum ise uygulama eğitimleri boyunca futbol takımlarının altyapı kategorilerindeki futbolcuların piyon olarak kullanılmasındaki yöntemdir. Uygulama eğitimlerinin sürekli durdurulup hataların gösterilmesi esasına dayanması piyon olarak kullanılan altyapı futbolcularının fiziksel ve zihinsel olarak yorulmasına neden olmaktadır. Ayrıca eğitimler boyunca aynı ekibin piyon olarak kullanılması, onların akademik eğitimlerinden geri kalmasına neden olduğu da "piyon verimsizliği" kategorisi altında ortaya çıkan katılımcı görüşlerindedir. Katılımcı antrenörlerin bu tema altında olumsuz olarak dile getirdiği bir başka kategori ise "izlenme baskısıdır. Bu aşamada katılımcı antrenörlerin daha önce tanımadığı ve özelliklerini bilmediği bir oyuncu grubunu diğer katılımcı ve değerlendiricilerin gözü önünde bir uygulama çıkarması ve yönetmesinin istenmesi bu zorluğun ortaya çıkardığı stres olarak yorumlanabilir.

Uygulama eğitimleri teması altında ortaya çıkan ve olumsuz olarak değerlendirilen önemli kategorilerden biri de AEP'te görev alan eğitimcilerin niteliğidir. Kubat ve Yıldız (2022) kısa süreli kurslarla futbol antrenörü yetiştirmenin mümkün olmayacağını çünkü bir antrenörün; spor hekimi, spor psikoloğu ya da bir spor bilimciden ders alıp anlayıp bunu sporcularına aktarabilecek beceriye sahip olmasının gerekliliğini vurgulayarak araştırmasında Türkiye'deki antrenör kurslarının yetersizliğine değinmiştir. Aynı zamanda oyun felsefesi, taktik, antrenman metodu ve yeterlilik açısından Türk futbol antrenörlerinin donanımlı olmadığına vurgu yapmış kanıt olarak da Avrupa'daki futbol kulüplerinin Türk antrenörleri tercih etmemesini göstermiştir. TFF teknik adamların eğitimi ve sınıflandırılması talimatında (TFF, 2020) antrenör eğitimcisi olmak için başvuruda bulunacaklarda aranacak şartlara bakıldığında UEFA A lisansına sahip olmak ve TFF eğitim müdürlüğü tarafından yapılan değerlendirme sonucunda kursa davet edilmiş olmak ön koşul olarak yer almaktadır. TFF resmi internet sitesindeki futbol gelişim direktörlüğü sekmesi altında Türk futbolunun gelişimine yönelik (TFF, 2023) "*Türk futbolunun tüm paydaşlarının eş güdümü içerisinde Türkiye'deki tüm genç nüfusu kucaklayarak futbolun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için ortak bir dil ve felsefeyle çeşitli projeler üretme*" misyonunu üstlenmektedir. Ayrıca yine TFF'ye ait resmi internet sitesindeki futbol gelişim direktörlüğü altındaki eğitim sekmesinde de sadece kursa başvuracak antrenör adaylarına ait bir ücretlendirme bilgisi görülmektedir. Bu bilgiler ışığında TFF'nin AEP kapsamında antrenörlerin donanımlarına yönelik yeterli içeriğin oluşturulması hususunu yeniden düzenlemesinin gerekliliği öne çıkmaktadır.

Antrenörlerin eğitiminin değerlendirilmesi teması altında ortaya çıkan değerlendirme kategorisine ilişkin katılımcıların olumlu değerlendirmelerini içeren herhangi bir koda ulaşılamamıştır. Bu kategori altında "sınav ve not kaygısı", "değerlendirmedeki adaletsizlikler" ve "kalıplaşmış antrenör davranışları tabe" kodları ise katılımcılar tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Antrenörlerin eğitim boyunca sınavlardan başarılı olup olamayacağına yönelik kaygı yaşadığı ve bu kaygının heyecana neden olduğu anlaşılmaktadır. Cüceloğlu (1998) heyecanı, denetim altında tutulamayan kuvvetli ve yaşanması normal olan duygular olarak niteler. Bu duygu durumu sınavda bildiklerini anlatamama ve eleştirilme korkusu gibi kişinin benlik kavramını zedeleyebilecek durumlara neden olabilir (Uzun, 2003). Antrenörlerin 20 gün boyunca aldıkları eğitimin piyonlarla gerçekleştirdiği bir uygulama ile değerlendirilmesi ve çevrim içi ortamda yapılan teorik sınav yönteminin bu olumsuz duygu durumlarının yaşanmasına neden olduğu söylenebilir. AEP'te teorik sınav yapılmasına rağmen günlerce süren uygulama sınavlar ise birkaç gün sürmekte ve bu yöntem teorik sınavlara nazaran daha fazla önemsenmektedir. İnal (1995)'in çalışmasında antrenörlerin eğitim sonrasında sadece uygulamalı olarak yapılacak sınavlar ile başarı seviyelerinin tespit edilmesinin sağlıklı olmayacağı bildirilmiştir.

AEP'teki değerlendirme yönteminin ortaya çıkardığı bir başka olumsuzluk ise değerlendirmenin adaletli yapılamadığına yöneliktir. Antrenör eğitimcilerinin değerlendirmelerde hangi antrenörlerin başarılı hangilerinin başarısız olacağına dair eğitim sürecinde bazı katılımcılara bilgi verdiği, antrenör eğitimcileri olarak kendilerine en az sekiz katılımcının başarısız olarak değerlendirilmesinin istendiği ve özellikle herhangi bir kulüple resmi sözleşmesi bulunmayanların başarısız olarak değerlendirileceği gibi bilgiler katılımcı görüşlerinden elde edilen veriler arasındadır. Bu bilgiler, araştırmanın yapıldığı dönemi kapsayan eğitim sonundaki değerlendirme sonuçları ile örtüşmektedir. Uğur ve diğ. (2023)'nin araştırması bir gruba liderlik edenlerin başarı için daha nitelikli olmasının zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın yapıldığı AEP kapsamındaki ölçme ve değerlendirmelerden hareketle sınavların geçerli, güvenilir ve adil olacak şekilde yapılandırılmasına ihtiyaç olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

AEP süresince verilen hizmete yönelik katılımcı görüşlerinin yoğun olarak olumsuz kodlar üzerinde birleştiği görülmektedir. Araştırmanın yapıldığı dönemde katılımcıların eğitimlere motive olma ve kendini iyi hissetme gibi gerekçelerle AEP kapsamında katılımcılara verilen şort, tişört ve eşofman gibi "antrenman malzemelerinin kalitesi yoğun olarak olumsuz değerlendirilmiştir. Katılımcıların TFF tarafından düzenlenen üst düzey bir antrenörlük eğitimi organizasyonunda kendilerini daha değerli hissettirecek malzeme beklentisi içinde olması bu olumsuz değerlendirmeye gerekçe olabilir. AEP'in gerçekleştirildiği konaklama oteli ve otelde katılımcılara sunulan yeme-içme hizmetinin kalitesi de otelin çok kalabalık olması gerekçesiyle katılımcılar tarafından yoğun olarak olumsuz değerlendirilmiştir. AEP'in 20

gün sürüyor olması ve bu süre zarfında oteldeki yeme-içme çeşitliliğinin beklentiyi karşılamaması, bu olumsuz değerlendirmeye neden olduğu söylenebilir. AEP'teki verilen hizmet teması altındaki organizasyon kategorisine ait katılımcı görüşlerinin yoğun olarak olumsuz değerlendirdiği bir başka kod ise konaklama mekânı ile uygulamaların yapıldığı saha arasındaki mesafenin uzaklığıdır. Bu durum katılımcıların sabah ve öğle seansları olmak üzere günde iki kez otobüsle uygulama sahasına gidilmesi ve tekrar geri gelmesini zahmetli bir süreç olarak değerlendirmesinden kaynaklanıyor olabilir. AEP'teki verilen hizmet teması altındaki organizasyon kategorisinin olumsuz olarak değerlendirdiği bir başka kod ise kurs ücretidir. Bu olumsuz duruma neden olan gerekçe ise alınan ücret ile verilen hizmet kalitesinin birbirine uygun olmamasından kaynaklandığı katılımcı görüşleri doğrultusunda söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

AEP'e davet edilen antrenörlerle çevrim içi ortamda gerçekleştirilen toplantıların oryantasyon boyutunun ve bu toplantıların içeriğinin yetersiz olduğu, program süresince kullanılacak dokümanların nitelik itibarıyla yeterince temin edilemediği ve zorunlu olarak ilan edilmesine rağmen çevrim içi toplantıların denetlenmediği sonucuna ulaşılmıştır.

AEP'in ilk dönemi olarak ifade edilen ve genellikle kapalı sınıf içi eğitim aktivitelerin gerçekleştirildiği seminerlerin antrenörler arasında ekip çalışması oluşturduğu, literatür ve taktik bilgi yönünden antrenörleri geliştirdiği ve özellikle teknoloji kullanımı noktasında antrenörlere önemli katkılar sağladığı tespit edilmiştir. Buna karşı; teknoloji kullanımına yönelik eğitimin olmayışı, zorunlu görev olarak verilen ödevlerin kontrol edilip değerlendirilmemesi ve profesyonel antrenörlük alanındaki bilgi artışının yetersiz düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

AEP'in ikinci dönemi olarak ifade edilen ve saha uygulamaları şeklinde gerçekleştirilen eğitsel aktivitelerin antrenörlerde yaparak yaşayarak öğrenme ve beceri gelişimine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşı; müfredatın yoğun olması içerikten yeterince istifade edilememesine neden olmuştur. Bunun yanında eğitimcilerin niteliğinin yetersiz olduğu ve eğitimde kullanılan piyonların kullanılma yöntemlerinin hatalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çok sayıda antrenör adayının seçici dikkatle antrenör uygulamalarını izlemesi, antrenörler üzerinde baskı oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

AEP'te kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yetersiz olduğu bunun da antrenörler üzerinde sınav ve not kaygısına dönüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca antrenör eğitimcilerinin antrenörleri örtülü olarak tek tip antrenör modeline uygun bir değerlendirmeye tabi tuttıkları sonucuna ulaşılmıştır.

AEP süresince antrenörlere verilen antrenman kıyafetlerinin kalitesiz olduğu, konaklama imkânlarının yetersiz, beslenme imkânlarının kısıtlı olduğu ve uygulama yapılacak sahaya olan

mesafenin uzak olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca kurs ücretinin katılımcıların tamamı tarafından yüksek bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmanın analiz sonuçlarına göre şu öneriler geliştirilmiştir.

1. TFF, AEP öncesinde bir program hazırlayarak kursiyerlere kursun teorik, uygulama, teknik ve taktik içeriği hakkında ayrıntılı bilgilendirmeler yapabilir.
2. AEP öncesinde gerçekleştirilen çevrim içi toplantıların içeriği katılımcı ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yeniden düzenlenebilir.
3. Katılımcı antrenörlere eğitim ve ölçme değerlendirmeyi kapsayacak şekilde kitap ve ders notu gibi matbu veya elektronik ortamda ders dokümanı sağlanabilir.
4. AEP öncesinde gerçekleşen çevrim içi eğitimlerin zorunlu olup olmadığına yönelik katılımcı antrenörlere bilgi verilebilir, zorunlu ise katılımın denetlenmesi sağlanabilir.
5. Katılımcı antrenörlere yönelik AEP'te kullanılan animasyon program eğitimi verilebilir.
6. AEP öncesinde katılımcı antrenörlerin yerine getirmesi için verilen ödevlerin takibi ve değerlendirmesi yapılabilir.
7. AEP'te işlenen konuların yüzeysel geçmemesi ve verimli olabilmesi için konuların ya azaltılması ya da kurs süresinin uzatılması işlevsel olabilir.
8. AEP sonundaki ölçme değerlendirmede katılımcı antrenörlerin sorumlu olduğu konulara ait eğitimlerin daha verimli olması sağlanabilir.
9. AEP'te kullanılan piyonların düzenli ve belirli bir program dâhilinde değiştirilmesi ve eğitim öncesinde birkaç seansla katılımcı antrenörlerle tanışması ve kaynaştırılması sağlanabilir.
10. AEP'te görev alan antrenör eğitimcilerinin seçilme yöntemleri tekrar gözden geçirilebilir; alan, meslek, genel kültür, pedagoji ve formasyon bilgileri itibarıyla sürekli bir hizmet içi eğitime tabi tutulabilir.
11. AEP'teki ölçme ve değerlendirmeye ilişkin kullanılan sınav yöntemleri modern usullere göre yeniden düzenlenebilir, katılımcı antrenörlere eşit fırsatlar sağlanabilir.
12. AEP'teki ölçme ve değerlendirmeye ilişkin sınav kriterleri oluşturulabilir ve bu kriterler şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılabilir.
13. AEP'te katılımcılara yönelik verilen malzemeler ve konaklama hizmetlerinin kalitesinde iyileştirmeler yapılabilir.
14. AEP kapsamındaki konaklama merkezi ile uygulama eğitimlerinin yapıldığı sahanın mesafesi ergonomik hale getirilebilir.
15. AEP kapsamında katılımcı antrenörlerden alınan kurs ücretlerinin kullanım şekli kamuoyu ile şeffaf bir şekilde paylaşılabilir.

Finans Kaynakları

Bu çalışmanın hazırlanması ve yazımı sırasında kurum ve/veya kuruluşlardan herhangi bir maddi destek alınmamıştır.

Kaynaklar

1. **Alemdar, U., Cömert, E., Ünlü, Y. ve Solakumur, A.** (2023). Examining the relationship between leadership orientations and social intelligence levels of sports manager candidates: The case of Sakarya. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 130-138.
2. **Aslan, S. ve Aybek, B.** (2018). Sınıf öğretmenlerinin ilkokul 4. sınıf insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi dersi öğretim programına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 233-262.
3. **Bilgin, A. ve Oksal, A.** (1999). İlköğretim öğretmenlerinin sekiz yıllık eğitime ilişkin beklenti, sorun ve önerileri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 79-84.
4. **Bilir, P.** (2008). Yeni Beden eğitimi öğretim programı ve köy enstitülerinde beden eğitimi derslerinin yapılandırma öğretimi yaklaşımı açısından değerlendirilmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 145-150.
5. **Bogdan, R. C. ve Biklen, K. S.** (2007). *Qualitative research for education: An introduction to theory methods*. Boston: Allyn and Bacon, 21-22.
6. **Charman, R. Drotter, S. ve Noel, J.** (2001) *The leadership pipeline*. San Francisco: JosseyBass, 5-17.
7. **Creswell, J. W.** (2018). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. Ankara: Siyasal kitabevi, 23.
8. **Creswell, J. W. ve Poth, C. N.** (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage. 44.
9. **Cüceloğlu, D.** (1998). *İnsan ve davranışı*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 8.b, 69.
10. **Ersoy, A. F.** (2016). *Fenomenoloji. Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı Yayıncılık, 51-111.
11. **Göral, M., Yapıcı, A. K. ve Koç, H.** (2015). Antrenör eğitimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 273-290.
12. **Görpelioğlu, S., Emiroğlu, C. ve Aypak, C.** (2019). Uzmanlık eğitiminde ölçme değerlendirmenin önemi. *Journal of Medicine Health*, 8(3), 99-106.
13. **Güçlü, M. ve Özdemir, M. Ç.** (2016). 1950 ve 1980 yılları arasında genel ve mesleki teknik eğitimle ilgili sorunların değerlendirilmesi: eğitim hareketleri dergisi örneği. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(12), 208-222.
14. **İnal, A. N.** (1995). UEFA'ya üye ülkelerdeki futbol antrenör eğitimlerinin mukayeseli olarak incelenmesi: Türk futbol antrenörleri eğitimi üzerinde bir araştırma (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
15. **Kubat, A. ve Yıldız, Ö.** (2022). Futbol altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 128-148.
16. **Miles, B. M. ve Huberman, A. M.** (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Thousand oaks, CA: Sage.
17. **Okakın, N.** (2008). *Çalışma hayatında insan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
18. **Patton, M. Q.** (2002). Two decades of developments in qualitative inquiry: A personal, experiential perspective. *Qualitative Social Work*, 1(3), 261-283.
19. **Patton, M. Q.** (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.
20. **Sunay, H. ve İmamoğlu, A. F.** (1996). Türkiye'de antrenör eğitimi programlarının etkinliği. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(4), 66-84.
21. **Sunay, H.** (2020). Türkiye'de antrenör eğitim programlarının etkinliği, 1994 ve 2002 farklı yönetmeliklere göre. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 44-74.
22. **Tiyek, R.** (2014). Oryantasyon eğitim programı etkinliğinin değerlendirilmesi: bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 335-353.
23. **TFF** (2018). Antrenörlerin eğitimi ve sınıflandırılması talimatı, 92 sayılı TFF yönetim kurulu kararı.
24. **Usta, H. G. ve Uğurlu, C. T.** (2018). Sınıf içi ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanımı ve denetlenmesi: Denetmen ve öğretmen görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 17(67), 969-981.
25. **Uzun, M.** (2003). *9-14 Yaş grubu çocukların benlik kavramı ve saldırganlığı pekiştirici faktörlerin belirlenmesi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 96.
26. **Yıldırım, A. ve Şimşek, H.** (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin yayıncılık.
27. **Yıldırım, A. ve Şimşek, H.** (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin yayıncılık.